

Dosarul nr. 3ra-153/23
2-21092697-01-3ra-02022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Balan Sveatoslav împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 21 iunie 2021, Balan Sveatoslav a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii a indicat că a activat în organele afacerilor interne de la 1 august 2004 până la 30 martie 2021.

A menționat că pentru activitatea sa în cadrul Batalionului de serviciu de escortă și pază, Izolatorul de detenție provizorie al CGP Chișinău, în perioada 1 august 2004 - 1 august 2014, angajatorul i-a calculat vechimea în serviciu cu avantaje 1:2 conform Hotărârii Guvernului nr. 78/94, fiindu-i stabilită la momentul ieșirii la pensie vechimea în muncă de 27 ani 8 luni și 6 zile, fapt probat prin certificatul nr. 34/17-2539 din 31 martie 2021 eliberat de Inspectoratul Național de Securitate Publică.

A explicat că, potrivit ordinului nr. 136 din 26 martie 2021 a fost încetat raportul de serviciu în corespundere cu Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288/2016, în legătură cu acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

A comunicat că prin decizia Casei teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 95/2021/33393 din 13 mai 2021 a fost respinsă cererea cu privire la recalcularea pensiei, iar prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1055/21 din 10 iunie 2021 a fost respinsă cererea prealabilă, pe care le consideră neîntemeiate și pasibile de a fi declarate ca ilegale.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 13, 18, 49, 50 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 și Hotărârea nr. 19 din 19 iulie 2016 a Curții Constituționale.

A solicitat anularea deciziei nr. 95/2021/33393 din 13 mai 2021 și a răspunsului nr. B-1055/21 din 10 iunie 2021, cu obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, prin care să efectueze calcularea pensiei în cuantum de 56% din solda lunară, cu achitarea pensiei neachitate începând cu 30 martie 2021, luându-se în considerare certificatul Inspectoratului Național de Securitate Publică nr. 34/17-2539 din 31 martie 2021.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă parțial acțiunea.

A fost anulată ca ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 95/2021/33393 din 13 mai 2021 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale din 10 iunie 2021, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă lui Balan Sveatoslav.

În rest, pretenția care vizează stabilirea cuantumului pensiei ca fiind 56 % din suma soldei, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 1 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, iar în urma notificării la 1 februarie 2022 a hotărârii motivate, la data 1 martie 2022 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au notat că pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Totodată au reținut că Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, au fost acordate înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne,

corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarelor de urmărire penală, care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trapele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993.

Prin urmare, reieșind din normele legale menționate în coraport cu materialele cauzei, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că refuzul emis de Casa Națională de Asigurări Sociale este neîntemeiat, deoarece conform datelor prezentate de Balan Sveatoslav, acestuia, i-a fost calculată vechimea în muncă pentru acest gen de funcții, două luni vechime în muncă, pentru o lună de serviciu.

În același timp instanța de apel a reținut că perioada pentru concediul neplătit pentru îngrijirea copilului, urmează a fi exclus din calculul vechimii în muncă, deoarece contractul individual de muncă a fost suspendat, fapt confirmat prin extrasul din ordin nr. 583 ef din 13 decembrie 2018.

Instanța de apel a considerat ca fiind justă concluzia primei instanțe precum că vechimea în muncă a lui Balan Sveatoslav, constituie 26 ani 8 luni și 6 zile, prin urmare acesta nu a confirmat un stagiul de 27 ani pentru a i se stabili o pensie în cuantum de 56%.

În consecință, instanța de apel a conchis că prima instanță just a ajuns la concluzia cu privire la necesitatea admiterii parțiale a cerințelor reclamantului, or, stagiul confirmat de către acesta este mai mic decât cel invocat.

La 1 august 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împreună cu motivarea împotriva deciziei din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Reieșind din prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, a considerat că Casa teritorială de Asigurări Sociale Ciocana a emis corect decizia privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr. 95/2021/33393 din 13 mai 2021, din motivul neîntrunirii vechimii în muncă necesare de 25 ani, intimatul a confirmat o vechime în serviciu de numai 16 ani 8 luni 14 zile.

Astfel, cu referire la prevederile art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a accentuat că ordinul nr. 96 din 20 martie 2018 emis de Ministerul Afacerilor Interne în conformitate cu prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne,

colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

Or, Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu conține prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

De asemenea, a remarcat că prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, prevăd expres circumstanțele în care la calcularea vechimii în muncă se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, și anume, în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

A subliniat că două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de Ministerul Afacerilor Interne.

Astfel, a menționat recurenta că activitatea intimatului în perioada enumerată, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

Prin referința din 6 februarie 2023, Balan Sveatoslav, reprezentat de avocatul Kovali Vladimir a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 mai 2022, decizia motivată fiind notificat recurentului la data de 7 iulie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 71). Astfel, recursul împreună cu motivarea depus la 1 august 2022 este în termen, având în vedere faptul că la dosar nu există date cu privire la notificarea dispozitivului deciziei.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron